

ülles, kelle ees kuningad ja keisrid seia sanik wärris-
senud ollid. Se assi olli nüid jo otsatunaks läinud,
kui sedda iggaüks issegi arwata wõib. Se noor keiser
Karl se wies piddas nüid 1521 oma esimest rigi-
koggomisse päwa Wormsi linnas, kuhho kõik kurfürs-
tid, fürstid, piiskoppid, papsti sõnatojad ja muud sured
kõlko tullid jaddande ja tuhhandette kauwa selle ue
keisri wallitsusse affkamisse ja sissesäedmisse pärrast.
Siina kutsuti nüid siis ka Lutherust, sepärrast et se
teima teggo jo otsato sureks läinud olli ja teima selle
pärrast enda cest kostma piddi. Luther astus reisi peale,
ehk kül teima sõbrad selle wasto sõitlessid ja jo ette ärra
naggid, et tedda enäam sealt taggasi ei lasta. Agga Lu-
ther, täis lotust se kõige wäggewaia peale ja täis kindlust,
ei ülski töt ei wära, kostis: Ehk kui ka Wormsi linnas
nõnda paljo kurratissid olleks, kui kattuste peal kiwwi-
sid, siis tahhan minä siiski sinna minna. On se assi Suma-
last kül teima siis seisab, kui ka kõik se ilm ennast teima
wasto paneks; on teima inimestest, mis siis tedda oida?
Sel 4 Aprili ku päwal läks ta te peale se keisri kässuga,
kes teima järrele tulnud olli. Se Wormsi linna olli se
lord üks otsato ulk rahwast kõlko langenud, kui merre
woufid iggalt poolt, ja jo peäkerem maad linna ees tul-
lid ülle 2 tuhhat inimest, kui olli kuulta sadud, et Luther
jo liggi linna olli, teimale jalla ja obbestega, ratsa ja
tõllatega wasto, sedda inimeinimest nähha sada, kes ühte
nisuggust asja julgenud olli. Linna sades olli se rõhkuine

ja rahwa ulk nõnda suur, et pea kofikiltki läbbi sada ei
olnud. Sel 17 Aprili ku päwal astus Luther se rigi
koggudusse ette. Enne, kui ta sisse astus, olli ta wäga
jahmataud ja täis murret; se olli se esimehe kord,
et teima ni sure wallitsejate ette astus. Ulse ees seis-
se waia kindral Frondsberg wahhi peal, se wadas
inimestledes teima peale, kopputas ta õlla peale ja ütles:
mugifehe, mugifehe, sa lähhed ühte wõitlemist piddama,
mis minä se kõige kibbedamagi tulle sees ei olle pidda-
nud; siiski, olled sa oma asjaga selge, siis astu sisse
Sumala nimel. Need sõnad tullid, ütles Luther pä-
rast sedda isse mittokord, kui taewast ja teggid mulle
jõudo, kui ma jo õige ärra nõrgenud olin. Ilmato
sali sees istus se noor keiser isse troni peal kromiga
ta peas ja teima kõrwas pahhemal ja parremal pool
kõik need 6 kurfürsti, siis need fürstid, piiskoppid ja
muud sured iggaüks oma au järgumisse järrele. Luther
astus keit sali keisri ette ja affaks oma kõnet. Agga
se papsti käst, kes seal ilmotjato ennast laiutas ja
uhkustelles, tõstis oma ealt ja ütles, et siin se aeg ja se
koht ei olle, sedda asja nõnda süggawalt selletata, teima
üttelgo sepärrast ükspäiniss lühhikeffelt, kas wõttab teima
oma õppetust kui eksimist taggasi, wai ei, ja kas need kõik
teima kirjad on, mis sinna laua peale ülleis laotud ollid.
Luther kostis selle wasto, et teima muudo oma õppetust
taggasi wõtta ei wõi, kui teimale mitte pühhas kirjast ei
näidata, et teima eksinud on, ja kostis et need kõik teima kir-